
IN MEMORIAM

KATJA WILHELM (1928.-2011.)

Dr. sc. Katja Wilhelm (rođ. Kuiš) rođena je u Splitu 19. ožujka 1928., a umrla u Zagrebu 2. srpnja 2011. Radila je u Laboratoriju za toksikologiju Instituta za medicinska istraživanja i medicinu rada u Zagrebu od 1958. godine. Apsolvirala je na zagrebačkom Poljoprivredno-šumarskom fakultetu 1950. godine i diplomirala biologiju na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu godine 1955. Doktor medicinskih znanosti iz područja farmakologije postaje 1965. obranivši doktorski rad „Biološka svojstva nekih novih oksima – reaktivatora kolinesteraze“. Bila je voditeljica Laboratorija za toksikologiju od 1969. do umirovljenja 1982. godine. Usavršavala se u Guildfordu (Velika Britanija) 1970. i 1971. godine. Bila je republički koordinator projekta „Pesticidi“ u okviru SEV-a, istraživač na projektima koje je financirala Komisija za medicinsko-naučna

istraživanja (KOMNIS) čije je sjedište bilo u Vojnomedicinskoj akademiji u Beogradu i član Znanstvenog vijeća Sveučilišta u Zagrebu.

Nakon umirovljenja bavila se humanitarnim radom. Bila je predsjednica humanitarne organizacije „Djeca prva“ u kojoj je sudjelovala u provođenju psihosocijalnih programa za obitelji izbjeglih i prognanih. Bila je i prva predsjednica zagrebačke podružnice „Hrvatska udruga leukemija i limfomi“. Sudjelovala je u svim programima te udruge i u osnivanju podružnica po cijeloj Hrvatskoj. Uvela je posjećivanje hematoloških bolesnika koji se tijekom Božića zateknu u bolnicama. Prigodom desete obljetnice osnivanja „Hrvatska udruga leukemija i limfomi“ dodijelila joj je plaketu kao zaslužnoj članici Udruge koja je uvijek svojom vedrinom i toplom riječi znala razveseliti i ohrabriti bolesnike.

Maja Peraica

BOŽO METZGER (1913.-2012.)

Našega dragog prvog počasnog člana Hrvatskoga društva za zaštitu od zračenja (HDZZ) Bože Metzgera nema više među nama. Kada bi se, u najkraćem, pokušali predstaviti uloga i značenje pokojnika, bilo bi to ovako: prof. dr. Metzger bavio se uglavnom načelima i mjerama zaštite od zračenja, kao i mjerama dozimetrije i primjenom nuklearne energije (sve u sklopu medicinske fizike), a gotovo čitavo vrijeme primijenjenom elektronikom u području radiotehnike. Napisao je 39 članaka, 48 članaka iz primijenjene elektronike, kao i 5 knjiga i 11 udžbenika i skripata. Popis pohvala i nagrada je povelik (21 naslov) od čega treba posebno izdvojiti Plaketu prvomu počasnom članu HDZZ-a, Povelju o počasnom članstvu u Hrvatskome fizikalnom društvu, Spomen-diplomu Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Plaketu Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Ipak, naš B. Metzger zaslužuje da se o njemu ne piše samo u najkraćim crtama.

Božo Metzger rođen je u Karlovcu, 4. ožujka 1913. Nakon što je započeo školovanje u Karlovcu, zadnja tri razreda pučke škole završio je u Mariboru, gdje je završio i prva tri razreda realne gimnazije. Nakon toga je polazio gimnaziju u Vinkovcima, četvrti i peti razred, dok je šesti, sedmi i osmi razred Državne I. muške realne gimnazije polazio u Zagrebu gdje je i maturirao šk. god. 1930/31. Godine 1931. upisao je studij fizike na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Završio je studij na znanstvenoj grupi IV (Fizikalna grupa) polaganjem diplomskog ispita 1936. godine. Doktorsku je disertaciju pod nazivom Nov način uklanjanja fadinga i smetnja za automatsko primanje radiotelegrafskih i vremenskih signala na kratkom valu primio Savjet Filozofskog fakulteta u Zagrebu na svojoj IV. sjednici 7. lipnja 1939. Odluka o prihvaćanju donijeta je nakon pismenog referata prof. dr. Stanka Hondla i prof. dr. Stjepana Škreba. Nakon toga pristupilo se dvosatnom usmenom ispitu koji je

bio u dva dijela. Prvi dio bio je u svezi s tezom, a ispitivati su mogli svi članovi odbora za prijavljenog kandidata (dekan i 3 člana odbora iz predmeta bliskih tezi). Drugi dio ispita sastojao se od ispita iz povijesti filozofije. Božo Metzger obranio je disertaciju 17. veljače 1940. godine objavivši je iste godine u časopisu Rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti.

B. Metzger počeo je raditi kao asistent dnevničar u Fizikalnom zavodu tadašnjega Filozofskog fakulteta (od 1936. g.) kod sveučilišnog profesora fizike S. Hondla. Metzger je, na nagovor prof. Hondla, god. 1941. predao prijavu na natječaj za docenturu za Tehničku fiziku na Tehničkom fakultetu, a njegov kolega Lopašić na Veterinarskome. No, valja istaći da su nakon što su posumnjali da neće uspjeti kod docenture oba poželjela ostati asistenti kod Hondla. No on je odgovorio da to oni neće doživjeti i izrekao već poznatu rečenicu: „Mijenjajmo dame.“ Tako je Metzger dospio na Veterinarski fakultet (1942. g.), a Lopašić kasnije (1950. g.) na Tehnički fakultet. Nakon što je postao docent Veterinarskog fakulteta Metzger je na Medicinskom fakultetu (od 1945. g.) predavao honorarno fiziku za medicinare, i to sve do 1979. godine. Kao konzilijarni fizičar u Kliničkoj bolnici “Dr. Mladen Stojanović” – danas “Sestre milosrdnice” (od 1958., čim je ondje bila postavljena tzv. “kobaltova bomba”) B. Metzger vodi dozimetriju i zaštitu od radijacije. Nakon što je otišao s Veterinarskog fakulteta 1963. preuzeo je dužnost voditelja Odsjeka za primjenu radioaktivnih izotopa u Zavodu za radiologiju i nuklearnu medicinu bolnice “Dr. Mladen Stojanović” (gdje je radio od 1963. do 1979., kada je umirov-ljen).

Metzger je živio u vrijeme kada su se autoriteti (moralni i intelektualni), kao i stečena baština poštovali. Filozofski ideal traženje istine u njegovo vrijeme bio je još itekako cijenjen budući da je fizika bila u okrilju filozofije jer se studirala u sklopu Mudroslovnog (pa Filozofskog) fakulteta. Prema svjedočenjima studenata prof. Metzger bio je vrlo precizan u izlaganju gradiva i uvijek usredotočen na bitno. U razgovoru s njime mogli su njegovi suradnici i sugovornici uočiti duhovitost stavova i komentara o stručnim pitanjima iz oblasti kojom se bavio. Bio je i humanist o čemu govori činjenica da je prije više od 70 godina zagovarao i promicao zaštitu zdravlja u svezi s obrazovanjem uz isticanje prevladavanja razlika između teorije i prakse u nastavnim programima stručnih škola. Tu je bio itekako suvremen jer ta problematika ni dandanas nije riješena.

Ja sam imao čast i zadovoljstvo više od pedeset puta osobno se sastati s njim. Mogao sam se uvjeriti da je B. Metzger težio uvijek sve većim visinama znanja, širio je kulturne horizonte, držao do stečenih autoriteta (tuđih i svog) i neprestano tražio istinu iskreno voleći svoj posao. U toj zauzetosti i ljubavi činio je čak i ono što nije morao. Učinio je to kada je upisao medicinu kako bi kod prof. Perovića slušao anatomiju da bi u potpunosti bio upoznat s pogubnošću ionizirajućeg zračenja koje je padalo na nezaštićeno ljudsko tijelo. Isto tako je strogo upozoravao liječnike na potrebu nošenja dozimetara pa makar je zbog tog poštenog upozorenja dobivao prijekore od nadređenih.

Osim posla volio je i život. Znao je da se vrednote trebaju stjecati, a pravednost ispunjavati. Stoga je svojim dugim životom stvorio naslijeđe koje tek svojim djelovanjem trebamo očuvati. Hvala mu na tome i neka i dalje vrednote i pravednost koje nam je podario žive u svima nama koji smo ga poznavali.

Ako i oni mlađi koji dolaze iza nas budu mislili i djelovali tako, bit će Metzgerovo naslijeđe dalekosežno očuvano.

Umro je u Zagrebu, u Domu za starije i nemoćne osobe – FIDELITAS dana 7. siječnja 2012., a pokopan je tri dana kasnije na zagrebačkom groblju Mirogoj.

Više životopisnih detalja o B. Metzgeru može se naći u članku: Dragutin Mayer i Božo Metzger – velikani znanosti o zračenju i zaštiti od zračenja u Hrvatskoj, autorâ B. Hanžeka i Z. Franića, Arhiv za higijenu rada i toksikologiju, vol. 61, str. 479-498, Zagreb 2010. Ako znatiželjnik želi dobiti potpuniju informaciju o B. Metzgeru, preporučujem monografiju naslova: Mjesta dodira: fizika i medicina, podnaslova: Kroz život i djelo B. Metzgera (urednici akad. M. Pećina i prof. dr. S. Fatović-Ferenčić), u ediciji: Rasprave i građa za povijest znanosti, knj. 11, Zagreb 2011.

Branko Hanžek

ANNOUNCEMENTS

**HGD2012 – TREĆI KONGRES HRVATSKIH
GENETIČARA UZ MEĐUNARODNO
SUDJELOVANJE**

Grad Krk, Hrvatska, 13.-16. svibnja 2012.

Kongres koji će se održati od 13. do 16. svibnja 2012. godine u gradu Krku organizira Hrvatsko genetičko društvo. Organizacijski odbor čine: Verica Garaj-Vrhovac (predsjednica), Ana Bielen, Goran Gajski, Marko Gerić, Mladen Ivanković (tajnik), Grozdana Kuleš i Tomislav Vladušić, dok su članovi Znanstvenog odbora: Jasna Franekić (predsjednica), Andreja Ambirović-Ristov, Višnja Besendorfer, Hrvoje Fulgosi, Verica Garaj-Vrhovac, Stipan Jonjić, Davorin Kajba, Maja Osmak, Miroslav Radman, Ivica Rubelj, Ivan-Krešimir Svetec, Hrvoje Šarčević, Đurđica Ugarković, Siniša Volarević, Dušica Vujaklija i Ksenija Zahradka. U raznolikom znanstvenom programu sudjelovat će priznati domaći i strani znanstvenici koji se bave temeljnim molekularnim znanostima o životu i primjenom tih znanosti u biotehnologiji, farmaciji, medicini i zaštiti prirode. Znanstvene teme Kongresa su: Primijenjena genetika, Bioraznolikost/adaptacija, Genetika raka, Molekularna genetika, Genetika biljaka, Interakcije genoma i okoliša/ekologija, Populacijska genetika, Mutacije/DNA popravak/rekombinacija i Epigenetika. Program Kongresa obuhvaća predavanja pozvanih predavača, znanstvenika i mladih istraživača, prezentaciju posterskih priopćenja, promotivne izložbe te razna društvena događanja.

Kongres će se održati u hotelu „Valamar Koralj Romantic Hotel****“ u Ulici Vlade Tomačića bb, Krk; <http://www.valamar.com/hr/koralj-hotel-krk>. Za sve sudionike Kongresa osiguran je smještaj po promotivnim cijenama.

Visina kotizacije iznosi 1 500 kn, dok je za studente kotizacija 750 kn, a za osobe u pratnji 640 kn. Sažeci radova bit će objavljeni u Knjizi sažetaka uz mogućnost objave u jednom od predloženih časopisa.

Za daljnje informacije molimo vas da provjerite web-stranicu Društva: <http://www.genetika.hr/> ili kontaktirajte: Vericu Garaj-Vrhovac (vgaraj@imi.hr) ili na broj telefona +385 1 4682 631) ili Jasnu Franekić (jfran@pbf.hr) ili na broj telefona +385 1 4863 013.).

Verica Garaj Vrhovac

**4TH CROATIAN CONGRESS OF TOXICOLOGY
WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION**

Primošten, Hrvatska, 2.-5. listopada 2012.

Hrvatsko toksikološko društvo organizira 4. hrvatski toksikološki kongres s međunarodnim sudjelovanjem pod pokroviteljstvom Instituta za medicinska istraživanja i medicinu rada i Hrvatskoga zavoda za toksikologiju i antidoping.

Predviđena su plenarna predavanja koja će održati pozvani predavači, usmena priopćenja i posterske prezentacije. Službeni jezik Kongresa je engleski.

Sažeci se mogu prijavljivati u okviru ovih tema: Klinička toksikologija, Radiotoksikologija, Toksini prirodnog podrijetla, Reproductivna toksikologija, Toksikologija hrane, Imunohematotoksikologija, Industrijski otrovi, Toksikologija metala i polumetala, Pesticidi, Organoklorirani, organofosforni i triazinski spojevi, Genetička toksikologija, Ekotoksikologija, Forenzička toksikologija, Nanotoksikologija, Toksikokinetika, Mutageni i antimutageni i Biomonitoring.

Sažeci se mogu poslati elektroničkom poštom do 1. lipnja 2012. godine na ove e-mail adrese: htd@htd.hr ili crotox@htd.hr.

Registracija po sniženoj cijeni moguća je do 15. lipnja 2012. godine.

Više informacija o skupu nalazi se na web-adresi: <http://www.htd.hr/kongres2012.html>

Marin Mladinić

4TH CROATIAN CONGRESS OF TOXICOLOGY WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION

Primošten, Croatia, 2-5 October 2012

The Croatian Toxicological Society will hold the 4th Croatian Congress of Toxicology with international participation under the auspices of the Institute for Medical Research and Occupational Health and the Croatian Institute for Toxicology and Antidoping.

The scientific programme will consist of plenary lectures, oral presentations, and posters in the following topics: Clinical toxicology, Radiotoxicology, Anthropogenic toxins, Reproductive toxicology, Food toxicology, Immuno-hematotoxicology, Industrial poisons, Toxicology of metals and metalloids, Pesticides, Organochlorines, organophosphorus and triazine compounds, Genetic toxicology, Ecotoxicology, Forensic toxicology, Nanotoxicology, Toxicokinetics, Mutagens and antimutagens, and Biomonitoring. The official conference language is English.

Abstracts must be sent by e-mail to hdt@hdt.hr or crottox@hdt.hr before June 2012. Registration at a reduced price is available until 15 June 2012.

For further information please visit: <http://www.hdt.hr/kongres2012.html>

Marin Mladinić

HDIR-2 “OD BAZIČNIH ISTRAŽIVANJA DO KLINIKE”: DRUGA KONFERENCIJA HRVATSKOG DRUŠTVA ZA ISTRAŽIVANJE RAKA S MEĐUNARODNIM SUDJELOVANJEM

Zagreb, 8.-9. studenoga 2012.

S iznimnim zadovoljstvom najavljujemo Drugu konferenciju Hrvatskog društva za istraživanje raka (HDIR), člana Europskog udruženja za istraživanje raka (EACR, European Association for Cancer Research). HDIR broji gotovo 100 članova i po drugi put organizira međunarodnu konferenciju iz područja translacijske i personalizirane medicine. Prva konferencija HDIR-1 “Od bazičnih istraživanja do klinike” održana je 2010. u Institutu “Ruđer Bošković” te je odaziv bio neočekivano velik, 175 sudionika s više od 50 postera iz zemlje i svijeta. Ovogodišnja konferencija planira se kao dvodnevni događaj u Hotelu International u Zagrebu te se predviđaju 4 glavne sekcije: “Prijenos signala u tumorima”, “Imunologija tumora”, “Rezistencija tumora” te “Genetika i epigenetika tumora”. Predavači su

renomirani hrvatski i svjetski znanstvenici: Oscar Burrone (Italija), Tanja Čufer (Slovenija), Jozo Delić (Francuska), Ivan Đikić (Njemačka), Zdenko Herceg (Francuska), Zorica Juranić (Srbija), Varda Rotter (Izrael), Damir Vrbanc (Hrvatska).

Uz predavanja predviđena je i posterska sekcija gdje će mlađi sudionici moći prikazati svoja dostignuća te u produktivnome znanstvenom okruženju kritički raspraviti o svojim rezultatima. Cilj je HDIR-2 konferencije promocija istraživanja tumora u Hrvatskoj i poticanje komunikacije između bazičnih istraživanja i kliničkog liječenja u istraživanju tumora. Naglasak ove konferencije bit će na međunarodnoj komunikaciji i suradnji. Ova konferencija pruža mogućnost sudionicima da uspostave suradnju međusobno, ali i s kolegama iz drugih nacionalnih društava za istraživanje raka unutar EACR-a.

Više informacija o konferenciji možete pronaći na web-stranicama Hrvatskog društva za istraživanje raka (<http://www.hdir.hr>) te na web-stranicama konferencije (<http://www.hdir-2.hdir.hr>).

Sonja Levanat

HDIR-2 “FROM BENCH TO CLINIC”: THE SECOND MEETING OF THE CROATIAN ASSOCIATION FOR CANCER RESEARCH WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION

Zagreb, 8-9 November 2012

It is our great pleasure to announce the Second Meeting of the Croatian Association for Cancer Research (HDIR), a constituent society of the European Association for Cancer Research (EACR). HDIR has almost 100 members, and this is the second time it organises an international meeting in translational and personalised medicine. The first meeting, HDIR-1 “From Bench to Clinic” was held in 2010 at the Ruđer Bošković Institute. The interest far exceeded our expectations; 175 people from Croatia and abroad participated with more than 50 posters.

This year’s conference is planned as a two-day event in Hotel International in Zagreb. It will consist of four major sections: Cancer Signalling, Immunity and Cancer, Cancer Resistance and Cancer Genetics & Epigenetics. The invited speakers are respected scientists and clinicians from Croatia and abroad: Oscar Burrone (Italy), Tanja Čufer (Slovenia), Jozo Delić (France), Ivan Đikić (Germany), Zdenko Herceg

(France), Zorica Juranić (Serbia), Varda Rotter (Israel), and Damir Vrbanec (Croatia).

There will also be a poster session for younger participants to present their work and discuss it in a productive scientific environment. The aim of HDIR-2 conference is to advance tumour research in Croatia and promote communication between basic research and clinical practice. The emphasis will be on

international communication and cooperation. This conference will bring participants to collaborate more closely.

More information about the conference is available at the HDIR webpage (<http://www.hdir.hr>) and the conference webpage (<http://www.hdir-2.hdir.hr>).

Sonja Levnat

REPORT

---

5. HRVATSKI KONGRES MEDICINE RADA S MEĐUNARODNIM SUDJELOVANJEM “ZDRAVLJE, RAD I ZAJEDNICA”

Hvar, Hrvatska, 28. rujna - 2. listopada 2011.

Pod visokim pokroviteljstvima predsjednika Ive Josipovića i Vlade Republike Hrvatske od 28. rujna do 2. listopada 2011. godine u Hvaru je održan 5. hrvatski kongres medicine rada s međunarodnim sudjelovanjem pod naslovom Zdravlje, rad i zajednica. Na Kongresu je sudjelovalo oko 200 sudionika iz osam zemalja: Hrvatske, Austrije, Italije, Nizozemske, Njemačke, Rumunjske, Rusije i Srbije. Specijalisti medicine rada i kliničkih struka te stručnjaci u području zaštite na radu izmijenili su u 81 radu niz spoznaja važnih ne samo za znanstvenu i stručnu zajednicu već i za širu javnost. Teme devet pozvanih predavača, 42-ju usmenih izlaganja, 30 postera, dviju radionica i okruglog stola raspoređene su u 9 cjelina s vrlo dinamičnim raspravama i konstruktivnim zaključcima od kojih iznosimo najvažnije.

Ovim Kongresom stručnjaci iz RH uključili su se u rad EU-kampanje pod nazivom “Zdrava koža@rad” i rad Europske inicijative za prevenciju profesionalnih kožnih bolesti pod pokroviteljstvom Europske akademije za dermatovenerologiju. Istaknuta je važnost pridržavanja mjera osobne zaštite na radu, ali i nepridržavanja ovih mjera kao svjetskog problema, posebno na radnim mjestima s velikim udjelom nekvalificiranih radnika te na radnim mjestima s uvjetima koji pogoduju razvoju sindroma prenaprezanja koji se pojavljuju sve češće kao profesionalne bolesti. Upozoreno je na potrebu unapređenja zaštite zdravlja zaposlenih u poljoprivredi i članova poljoprivrednih domaćinstava. Primjeri dobre prakse koji su zaživjeli u području zaštite zdravlja radnika trebaju biti podloga

za uvođenje sustavnijeg nadzora nad zdravljem i sportskom sposobnošću sportaša, poglavito sad kad je specijalizacija medicine rada i sporta zajednička i kad već postoji znatan broj specijalista s odgovarajućom specijalizacijom u praksi. Upozoreno je na važnost osiguranja pravilne prehrane radnika te na sve veći problem osteoporoze kod muškaraca. Zaključeno je da će se poduprijeti Hrvatsko reumatološko društvo koje predlaže da se denzitometrija uvede kao standardna pretraga za muškarce. Predstavljena je Međunarodna klasifikacija funkcioniranja Svjetske zdravstvene organizacije koja daje okvir za procjenu zdravlja i nesposobnosti na individualnoj i populacijskoj razini. Mobing i stres te njihova zastupljenost i utjecaj na radnu sposobnost zdravstvenih radnika izdvojili su se ponovo upozoravajući na važnost zaštite mentalnog zdravlja te suradnje specijalista medicine rada i psihijatrije. Zaključeno je da je nužno ukloniti neusklađenosti nalaza psihijataru i specijalista medicine rada i sporta u procjeni radne sposobnosti koje su česte u praksi. Ozljede na radu u djelatnosti zdravstvene zaštite nedovoljno se nadziru te su nužne mjere podizanja svijesti zaposlenih u zdravstvu. U svrhu očuvanja zdravlja i radne sposobnosti medicinskih sestara i tehničara potrebno je unaprijediti organizaciju rada, edukaciju, uvesti programe za smanjenje stresa i prilagoditi radne zahtjeve osobnim mogućnostima. Potrebno je pratiti broj, kretanje i strukturu hrvatskih radnika migranata, ali i imigranata u Republici Hrvatskoj. Zaključeno je da se brojni specijalisti medicine rada susreću s njima u svakodnevnoj praksi, no ne postoji sustavna evidencija na državnoj razini. Predloženo je da bi evidenciju za imigrante mogla voditi epidemiološka služba Zavoda za javno zdravstvo, kao i evidenciju stanja procijepljenosti, cijepljenja i obolijevanja od zaraznih

bolesti. Istaknuta je kompleksnost vještačenja u području sigurnosti na radu i zaštiti zdravlja radnika te potreba za multidisciplinarnim vještačenjem.

Na Okruglom stolu "Osiguranje zdravstvene zaštite radnika u Republici Hrvatskoj" istaknuto je da otkada je sustav za zaštitu zdravlja na radu ugrađen u Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (HZZO), zakonskim i organizacijskim promjenama sustav "naizgled" funkcionira, ali nažalost ne samo da nema poboljšanja, nego u pojedinim dijelovima stagnira i nazaduje:

- nova organizacija osiguranja zdravstvene zaštite na radu od 2011. g. ne daje poticaj za unapređenje zaštite na radu poslodavcima i radnicima, a ni specijalistima medicine rada (npr. obilazak radnog mjesta, edukacija radnika i sl.);
- u zdravstvenoj zaštiti na radu zanemaruje se aspekt mentalnog zdravlja;
- dostupni statistički podaci osiguratelja nedostatni su za procjenu stanja ozljeda i profesionalnih bolesti i zaštite na radu;
- potrebno je sagledati mogućnosti da specijalisti medicine rada u sustavu osiguranja budu konzilijarni specijalisti;
- potrebno je sustavno riješiti problem upućivanja liječnika na specijalizaciju iz medicine rada i sporta;

- koncesiju u medicini rada treba završiti po zakonskim odredbama do kraja godine, a nije razvidno na koga se odnosi koncesija i pod kojim uvjetima;
- veliki praktični problem je organizacija pregleda za zanimanja koja zahtijevaju "konzilijarni" pristup, tj. sudjelovanje više specijalista različitih specijalnosti.

Zaključak je da je potrebno sagledati nove mogućnosti organizacije osiguranja zdravstvene zaštite na radu. Hrvatsko društvo za medicinu rada (HDMM) treba donijeti prijedloge za poboljšanje sustava i djelovati na njihovoj realizaciji. U tu svrhu najavljen je sastanak predstavnika HDMM-a s rukovoditeljem Službe za zaštitu zdravlja na radu HZZO-a Krešimirom Hubakom. Nacionalno vijeće za zaštitu zdravlja na radu pri tome i dalje treba biti neizostavni partner HDMM-a za unapređenje sustava za zaštitu zdravlja radnika na radu.

Sažeci svih radova prezentiranih na Kongresu dostupni su na internetskoj stranici <http://www.5hkmr.hr/>

*Jadranka Mustajbegović, Azra Huršidić
Radulović i Jelena Macan*